

ZAVRŠNA FAZA U PROCESU PRISTUPANJA SRBIJE U STO

Srbija bi do kraja 2012. godine mogla da postane članica Svetske trgovinske organizacije.

U društvu 157 zemalja sveta, koliko ih je ukupno u STO, od pre izvesnog vremena su i Crna Gora i Ruska Federacija (punopravan član do 23. jula 2012. godine). Za razliku od Ruske Federacije koja je na to čekala 18 godina i dugo bila jedina iz grupe 20 najrazvijenijih ekonomija sveta koje nisu pripadale ovoj svetskoj organizaciji, Crna Gora je zahtev za članstvo podnela iste godine kada i Srbija, 2004. godine.

Srbija je pregovore za članstvo počela februara 2005. a od tada je radna grupa imala 11 sastanaka sa predstavnicima ove međunarodne organizacije. Srbija je uradila mnogo na usklađivanju svog trgovinskog sistema sa pravilima ove organizacije što predstavlja i srž ovog procesa. Neki zakoni su promenjeni, doneti su i neki novi, a najviše je urađeno na zakonima iz oblasti poljoprivrede, tehničkih propisa, intelektualne svojine, spoljnotrgovinskog poslovanja.

Napredak u pregovorima o članstvu, kao i njihovo okončanje dominantno zavisi od reformi, ali i od ostalih partnera u pregovorima pošto se paralelno sa usklađivanjem spoljnotrgovinskog sistema odvijaju i bilateralni pregovori sa zainteresovanim članicama STO o liberalizaciji pristupa tržištu roba i usluga.

Nepostojanje preciznih pravila u procesu pristupanja dovodi do situacije da se neki partneri mogu javiti u finalnoj fazi pregovora, što dodatno onemogućava jasno sagledavanje dužine pregovora.

Srbija je ispunila mnogobrojne uslove koji su traženi, a neki od zahteva koje je STO imala ticali su se i razjašnjenja sanitarnih i fitosanitarnih mera, prava intelektualne svojine, kao i regionalnih trgovinskih ugovora. U izveštaju članica, u bilateralnim pregovorima oko pristupa tržištu robe i usluga, osetan je napredak Srbije.

Srbija, inače, ostaje usamljena u grupi posmatrača, jer su članstvo u STO dobile i Makedonija (2003), Hrvatska i Albanija (2000.), Slovenija i Rumunija još 1995, Bugarska 1996. Društvo od evropskih zemalja u kategoriji posmatrača Srbiji sada prave još jedino BiH, Andora i Belorusija. Među dvadesetak i nešto zemalja posmatrača su i Irak, Iran, Azerbejdžan, Tadžikistan, Sudan, Jemen, ali i Sao Tome i Prinsipe i Vanuatu. Najduže na listi čekanja je Alžir, koji je zahtev predao još 1987. Belorusija čeka na članstvo već 18 godina, a Uzbekistan i Sudan 17 godina.

Članstvo u STO pruža različite mogućnosti pristupa tržištima drugih zemalja pod povoljnijim uslovima, šalje signal stranim investitorima o stabilnosti i predvidivosti ekonomskog sistema, omogućava funkcionisanje tržišne privrede i podstiče modernizaciju i reforme privrednog zakonodavstva.

U cilju postizanja veće koherentnosti u vođenju globalne ekonomske politike, STO saraduje sa Svetskom bankom i Međunarodnim monetarnim fondom i zajedno sa njima čini osnovu savremenog multilateralnog sistema.